

Већ други пут у последњих пар година [у „Блицу“ се појављује текст исте садржине](#), који не може да нас не натера на чуђење односно питање – којом се то логиком воде војвођански ДС-овци и политичари из мађарских странака из северне српске покрајине.

Наиме, наводно, млади Суботичани су у последње време принуђени да се споразумевају на енглеском јер у школи нису довољно научили српски, или мађарски, па се на та два језика не разумеју. Чули смо већ сви по ко зна колико пута о припадницима националних мањина који наводно „неће“ да причају или неће да уче српски језик. По мени су те приче помало и шовинистичке. У Војводини постоје општине у којима Мађари чине од 35 до 85 посто становништва, логично је да се велика већина становника тих општина служи најчешће мађарским језиком, да најбоље зна тај, свој матерњи језик, и да слабије влада српским, који се иначе у тим срединама не користи толико често да би га неко коме није матерњи језик добро научио. С друге стране, поставља се ипак питање да ли се тиме један део становништва гетоизира, односно искључује из заједнице и сам себи ограничава могућности рецимо професионалног напредовања због непознавања језика. Лично мислим да је проблем у школству – које је у стању да децу научи енглески, немачки или француски језик, али очигледно не и српски. Не кривим припаднике мањина, који имају право на употребу свог језика и писма, што не науче добро службени језик државе, већ школство.

Међутим, оно што не могу да схватим је понашање суботичке градске управе, у којој већину имају странке Тадићеве Коалиције за европску Суботицу, Мађарске коалиције и Буњевачке странке. Због тога што млади нису довољно научили српски или мађарски, Градска управа Суботице затражила је од Министарства просвете да се мађарски језик поново у школама учи као обавезни предмет, а не факултативно. Ја овде остајем у чуду логиком Градске управе Суботице. С обзиром да, наводно, мађарска деца не знају српски, а српска (и друга деца која говоре српски) мађарски, Градска управа Суботице као решење предлаже – да немађарска деца морају да уче мађарски језик. При томе, ако је чланку веровати, Градска управа не предлаже ниједну меру како би се побољшало познавање српског језика код оних који га не знају. Дакле, ГУС сматра да није проблем што неко не зна службени језик земље у којој живи, нити разматра начине да се то стање промени, али сматра да би они који говоре службени језик Републике

Ако се деца не разумеју, научите их мађарски!?

Пише: Горан Гаврић
петак, 27 јануар 2012 16:26

Србије требало да науче мађарски језик.

Устав Србије, Статут АП Војводине и Закон о службеној употреби језика и писма се углавном баве службеном употребом језика и писма, и употребом језика и писма у свакодневном животу, тако да нигде није правно регулисана ситуација у којој део становништва не говори службени језик или језик „друштвене средине“, како се еуфемистично назива језик националних мањина (sic!). Учење језика у школама је вероватно дефинисано неким од закона или правилника о школству, али на основу чега ГУС сматра да суботички Срби морају да уче мађарски, стварно ми није јасно. Чак и да одемо корак даље, и да кажемо да знање још једног језика не може да смета, већ може само да користи, чак можда и отвара неке перспективе (рада у информативним редакцијама на језицима мањина, емиграције у Мађарску или можда асимилације), одакле неком идеја да проблем неразумевања младих решава учењем мађарског а да ниједном не помене да би неко могао боље да научи српски?

Шампион логике ван сваког разума и памети, бар у чланку који тако елоквентно пише новинар „Блица“ Б. Вучковић, јесте извесна госпођа Киселички, Љубица, помоћница градоначелника за образовање и културу. Па тако она вели „Да млади Срби и Мађари разговарају на енглеском језику у некој другој земљи и граду, не би било чудно, али је често реч о ученицима из исте школе.

Увођење мађарског као обавезног предмета, у наставни програм који похађају ученици чији је матерњи језик српски, вероватно ће побољшати способност младих да се споразумевају, али да ли ће то бити довољно, унапред се не зна. Закључак се извлачи из податка да мађарски ученици српски језик имају као обавезан наставни предмет, али тешко комуницирају на њему.“

Госпођа Киселички је свесна да мађарски ученици имају српски језик као обавезан наставни предмет и да упркос томе тешко комуницирају на српском. Међутим, она проблем не види у томе што мађарске деца не науче добро српски, службени језик државе који разуме ваљда 95 посто становништва (сем дела Албанаца на Косову) нити предлаже било какве мере да се то промени.

„Суботичка локална самоуправа је пре три године Министарству упутила захтев за учење мађарског као обавезног предмета, како би се предупредио комуникацијски јаз међу младима, али одговора није било. Том приликом је наведено да се млади на

Ако се деца не разумеју, научите их мађарски!?

Пише: Горан Гаврић
петак, 27 јануар 2012 16:26

тренинзима и слободним активностима споразумевају на трећем језику.

Љубица Киселички каже да је грешка направљена оног тренутка када је мађарски повучен из обавезног школског програма јер факултативно изучавање језика друштвене средине не даје никакве резултате.“

Нигде у тексту не пише шта је локална самоуправа учинила да се комуникацијски јаз међу младима превазиђе с мађарофоне стране. Такође, госпођа Киселички тврди да је грешка направљена кад је мађарски повучен из обавезног школског програма. И опет, госпођа Киселички не објашњава кад су то млади Мађари престали да уче српски језик, и зашто то по њој није проблем, односно, зашто га не знају кад га већ уче? Да ли је укидање „изучавања језика друштвене средине“ криво за чињеницу да млади Мађари не знају језик своје земље?

“Обновили смо захтев јер се изучавањем језика средине учи толеранција и суживот. Наши ђаци на школским ходницима и тренинзима причају на енглеском језику јер не знају мађарски, или српски језик. То значи да се не разумеју и не доживљају једни друге блиским - каже Киселички.“

И опет – зар се толеранција и суживот уче само учењем мађарског језика, али не и српског?

„У Градској управи кажу да је Суботица мултинационална средина и да би образовање требало прилагодити њеним специфичностима. Због увођења необавезног учења мађарског језика, у граду у којем 35 одсто становника чине Мађари, знање мађарског језика је испод сваког нивоа.“

Шта то значи „испод сваког нивоа“? И с којим правом неко намеће немађарима мађарски језик, у граду у ком 45 посто становника чине немађари? Испод или изнад ког нивоа је знање српског језика као службеног? С обзиром да националне мањине имају право на школовање на свом језику, није ли тиме образовање прилагођено специфичностима Суботице? Откад и по којој логици је терање немађара да уче мађарски језик „прилагођавање специфичностима“? Ваљда је специфичност Суботице у великом проценту несрба, а не великом проценту немађара?

Ако се деца не разумеју, научите их мађарски!?

Пише: Горан Гаврић
петак, 27 јануар 2012 16:26

„Обавезни смо да реагујемо на захтеве родитеља који траже да њихова деца у школи уче језик средине. То се не може факлутативно, већ озбиљним приступом предмету и оцењивањем”, додаје помоћница градоначелника.

Сандра Ш. Вуков, мајка девојчице која ће следећег септембра кренути у први разред основне школе, сматра да би њена ћерка требало да научи мађарски језик, али очекује да и њени вршњаци који уче на мађарском науче језик земље у којој живе.

“Имала сам у школи обавезне часове мађарског језика и сада ми то много значи. Волела бих да и моја ћерка научи тај језик, тим пре јер су нам прве комшије Мађари. Ако остане да живи у Суботици, сигурно ће имати више шанси да добије посао, ако добро познаје језик своје средине”, каже Вуков.

Ако је ово истина, зашто родитељи деце која не знају српски језик не траже да деца боље науче службени језик? Врло је лепо од госпође Сандре што жели да јој дете зна језик својих комшија, али да ли њена изјава значи то да су они који не причају мађарски у Суботици дискриминисани кад је запошљавање у питању?

Још чуднија је изјава мајке детета којем је мађарски језик матерњи:

„Сана Хорват каже да њен син са вршњацима, којима је српски матерњи језик, на улици, у школи и интернету, комуницира на енглеском језику.

- Мој син у школи српски учи као обавезни предмет, али га говори лоше и због тога прибегава енглеском. Вероватно би више и лакше контактирали када би и мађарски био обавезан предмет, па би више начина за комуникацију - каже Сана Хорват.“

Дакле, по логици госпође Хорват, њен син не говори добро српски језик. Њено решење није, као решење госпође Вуков, да њено дете научи језик својих комшија, тако да би имало више шанси да добије посао, те да добро познаје језик своје средине, већ да деца

Ако се деца не разумеју, научите их мађарски!?

Пише: Горан Гаврић
петак, 27 јануар 2012 16:26

њених комшија науче мађарски, „па би било више начина за комуникацију“.

Шта рећи о оваквом чланку него да би био смешан да није тужан. Непознавањем службеног језика, језика већине у држави, националне мањине себе делимично искључују из друштва у коме живе. Лако је могуће да неко ко живи и ради читав живот у Кањижи, Бачком Петровцу или Руском Крстуру током целог свог века нема неку велику потребу да научи добро српски или чак да га претерано користи у животу, али питање је колико иза тога стоји нечија свесна одлука а колико неспособност државе да кроз школски систем интегрише мањине и да им шансу за напредовање или рад ван њихове матичне средине. Нико не треба да тера неког ко не зна српски да га научи, јер највећи број припадника националних мањина у Србији нису никакви имигранти већ становници чији су преци на истим просторима живели вековима. Али питање је да ли им шта и колико држава ускраћује тиме што их не научи језик земље у којој живе. Питање је и да ли тиме поспешује идентификацију мањина с неком другом државом осим Србије, њихово исељавање и демографски и сваки други губитак за државу Србију, па и случајеве шовинизма или непријатељства према Србији, каквих има, и које наравно не можемо изједначити са непознавањем језика, али сигурно је да је лакше мрзети некога кога не разумеш и с ким ниси у стању да ступаш у било какве иоле компликованије односе.

С друге стране, имамо и случај нетрпељивости према националним мањинама који се крије иза тезе „зашто не науче језик земље у којој живе“, који је такође неприхватљив, јер чак и ако има кривике код неких припадника националних мањина зато што боље нису научили српски језик, нико нема права да их због тога вређа или на било који начин прозива.

Али идеје и закључци Градске управе Суботице су нешто што је досад невиђено – проблем неразумевања између припадника већинског народа и националне мањине, они би да реше тако што би већински народи учили језик националне мањине, уопште не помињући непознавање српског код мађарске деце као проблем. Интеграција деце која говоре српски у средину у којој 35 одсто становника говори мађарски је за њих проблем, док непознавање службеног језика земље и језика који говори 47 одсто становника Суботице и 95 одсто становника државе није никакав проблем за интеграцију, толеранцију и суживот. Мајка српског детета из Суботице, према овом чланку, жели да њено дете зна језик „друштвене средине“, док мајка мађарског детета из Суботице жели да – туђа деца науче мађарски како би се боље споразумевали с њеним дететом. Суботица је ваљда „друштвена средина“, док Србија то није. Српска деца ће имати боље шансе за посао ако знају мађарски, српски мађарској деци не треба за боље шансе за посао.

Ако се деца не разумеју, научите их мађарски!?

Пише: Горан Гаврић
петак, 27 јануар 2012 16:26

И све тако округ.

Намерно нећу да спомињем примере других земаља, Мађарске, Румуније, Бугарске, Хрватске, Немачке, Француске, Шведске... јер ми Срби кад не знамо како да објаснимо да нешто није нормално, увек морамо да то објаснимо примером из неке друге земље. Без тога не знамо шта је нормално а шта је ван сваке памети.

И одакле овакве идеје припадницима Тадићеве коалиције и мађарских странака у Суботици, живо ме занима. И јако се бојим, какве још идеје имају о неким другим питањима. За почетак, на сајту града Суботице не можете да видите ћирилицу, иако постоје опције на српском, мађарском, енглеском и хрватском језику. Ћирилица, ваљда, није довољно писмо „друштвене средине“.

Ко зна шта ће се следеће сетити госпођа Киселички, да у музичко образовање, због бољег упознавања „друштвене средине“, рецимо, уведе стихове као што су: „Zombor, Zenta, Szabadka, Hazavágyó magyarja, Ezt akarja megélni még!“

Ki tudja merre, merre visz a végzet, Göröngyös úton, sötét éjjelen.

(Аутор је копредседник Савета [Српског културног клуба](#))